

■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

سه شنبه ۱۳ دی ۱۴۰۱ | ۱۰ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست و سوم - شماره ۶۳۹۷ | Tuesday - Jan 3, 2023

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۰۲۱-۲۳۰۴۰۰۰ ■

■ داورنگار تحریریه: ۰۲۳۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳ ■

■ امور مشترکین: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۰۲۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۰۳۰۰۱۱۲۴۰ ■

■ تلفن گویا: ۰۲۳۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم ■

■ سایا: ۱۷۳۵-۳۶۳۷-ISSN ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir ■

■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir ■

حکمت

امام حسن (ع):

نعمت را جز سپاسگزار کسی نمی‌شناسد و جز عارف و دانانعمت را سپاسگزاری نمی‌کند.

اعلام‌الدین

خبر روز

آسیایی‌های خوشحال، اروپایی‌های ناامید

بر اساس نظرسنجی گالوپ، فیلیپین شادترین کشور جهان است

تصور غالبی وجود داشت مبنی بر این که کشورهای پیشرفته در شاخص شادی جایگاه بالایی دارند اما حالا در یکی از تازه‌ترین نظرسنجی‌های صورت‌گرفته توسط موسسه گالوپ نشان داده شده این ذهنیت غالب اشتباه است و در صدر کشورهای خوشحال جهان نام کشور فیلیپین به چشم می‌خورد و کشورهایی همچون پاکستان علی‌رغم سختی‌های فراینده جهانی، سال ۲۰۲۲ میلادی به پایان رسید. طبق نظرسنجی اخیر انجمن بین‌المللی گالوپ (GIA) که در پایان سال ۲۰۲۲ منتشر شد، فیلیپینی‌ها لقب شادترین کشور را در این سال به دست آوردند. آماري که امسال موسسه گالوپ منتشر کرد کمی عجیب و باورنکردنی به نظر می‌رسید. از میان ۳۴ کشور تحت پوشش این نظرسنجی، فیلیپین با امتیاز خالص ۷۵ درصد در جایگاه نخست قرار دارد که در کنار کشورهای مکزیک، مالزی، افغانستان و اکوادور پنج کشور برتر را تکمیل می‌کنند؛ در حالی که ۳۹ درصد فیلیپینی‌ها امیدوارند که سال ۲۰۲۳ بهتر از سال ۲۰۲۲ باشد، حدود ۵۲ درصد می‌گویند که همانند سال قبل خواهد بود. حدود ۵ درصد معتقد بودند که سال پیش رو، بدتر از سال آینده خواهد بود و ۴ درصد نظری نداشتند که چه پیش خواهد آمد.

امید به آینده بهتر: در حوزه میزان امیدواری کشورها به آینده و چشم‌انداز سال جدید نیز آمارها عجیب است. نایجریه و پاکستان دو کشور اول در میان امیدوارترین کشورهای جهان هستند؛ قزاقستان در رتبه سوم امیدواری، فیلیپین چهارمین و هند پنجمین کشور برتر در لیست امیدوارها بودند.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که میانگین جهانی خوشبینی، منفی ۲ درصد است، به این معنی که بیشتر جهان همچنان در مورد پیشرفت و بهبود اوضاع در سال ۲۰۲۳ تردید دارند. کشورهای اروپایی

کمترین خوشبینی را نسبت به سال ۲۰۲۲ دارند و لهستان، جمهوری چک، صربستان، فرانسه و ایتالیا کشورهای هستند که کمترین خوشبینی را به نام خود ثبت کردند.

امید به رونق اقتصادی: شادترین مردم جهان اما در مورد اقتصاد کشورشان چندان خوشبین نیستند و عدم اطمینان در مورد آینده اقتصادی فیلیپین در نظرات‌شان پیدا است. اکثریت فیلیپینی‌ها با ۴۹ درصد از وضعیت اقتصادی فعلی در تشویش‌اند، در حالی که ۳۴ درصد به رونق اقتصادی در سال ۲۰۲۳ خوشبین هستند. با این وجود همین ۳۴ درصد آنها را در رتبه سوم خوشبینی اقتصادی قرار داده است. در لیست خوشبین‌ترین‌ها به بهبود اقتصاد، نایجریه در رتبه اول و پاکستان در رتبه دوم قرار دارد؛ لهستان از نظر اقتصادی کمترین خوشبینی را در این طیف دارد.

خبر روز

یک درصد شلوغ‌تر شدیم!

جمعیت جهان در مقایسه با سال گذشته یک درصد بیشتر شد

اداره سرشماری آمریکا، جمعیت جهان را در روز سال نو بیش از ۷/۹ میلیارد نفر اعلام کرد و این یعنی جمعیت جهان در مقایسه با روز سال نو در سال ۲۰۲۲ حدود یک درصد (بیش از ۷۲ میلیون نفر) افزایش یافته است. اداره سرشماری آمریکا پیش‌بینی می‌کند که در ماه ژانویه امسال در سراسر جهان شاهد ۴/۳ تولد و دو مرگ در هر ثانیه باشیم. این اداره همچنین جمعیت آمریکا در روز سال نو را بیش از ۲۳۴ میلیون نفر برآورد کرد که از افزایش تقریباً ۵/۵ درصدی معادل ۷/۵۷ میلیون نفری در روز سال نو حکایت دارد.

عکس روز

شکوه شگفت زیبایی

خانه امینی‌ها از خانه‌های زیبا و اعیانی قزوین است و توسط حاج محمدرضا امینی از اعیان تجار قزوین در مغرب رودخانه حنچ ساخته شد که بعدها رودخانه پر شده و خیابان مولوی به جای آن احداث گردید. این سازه از جمله نمونه‌های کامل و زیبایی خانه‌های سنتی است. آنچه امروز از این خانه به جای مانده، چهار حیاط و فضاهای مختلف در دو طبقه همکف و زیرزمین است. سال ۱۲۷۵ه.ق بخشی از این خانه وقف حسینیه شد. زیباترین قسمت خانه از سه تالار که در موزات یکدیگر قرار گرفته و به وسیله ارس‌های زیبایی به یکدیگر مرتبط هستند، تشکیل شده است. قاپ مجید آزاد از این خانه، فقط بخشی از شکوه زیبایی‌های این خانه است.

ارز آرام گرفت

انجام برخی تغییرات در تیم اقتصادی دولت از طغیان ابتدایی افزایش قیمت ارز کاسته است. هر چند بر هیچ چشم منصفی پوشیده نیست بخش قابل توجهی از این ماجرا توسط کانال‌های تلگرامی انجام می‌گرفت اما حالا چند روزی است نوسان ارز آرام گرفته است. به دنبال آرام‌ترشدن بازار ارز نسبت به روزهای گذشته، قیمت ارز دیروز در بازار روندگاهشی‌را پشت‌سر گذاشت. درعین حال با توجه به نوسان شدید قیمت ارز در بازار و عوامل بسیاری که بر آن موثر است، خرید و فروش‌ها در بازار به سختی انجام می‌شود. حالا باید دید سیاست‌های وعده داده‌شده رئیس‌تازه بانک مرکزی تاجا می‌تواند به این روند تداوم ببخشد.

گنوا رکدر آسکن کنید

سال سقوط، سال فرار!

گنوا رکدر آسکن کنید

فعالان می‌گویند سال گذشته بدترین سال از نظر جابه‌جا شدن رکورد خشونت‌های مسلحانه در آمریکا با وقوع ۶۵۰ مورد تیراندازی جمعی در این کشور بود. مقامات دولتی و ایالتی با تصویب قوانین کنترل سلاح سعی در محدودکردن استفاده از آن را دارند. اما به‌گفته‌فعالان، این تلاش‌ها با موانعی روبه‌رو است. جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا گفت: ما به پیشرفت‌های مهمی دست یافته‌ایم. مهم‌ترین قانون کنترل سلاح در ۳۰ سال گذشته نیز به تصویب رسید، اما هنوز کافی نیست، حتی حامیان سرسخت آن نیز این قانون را ضعیف توصیف کردند. کلیدی‌ترین شرط در این قانون، افزایش سن افراد متقاضی سلاح برای بررسی سابقه‌آنان از ۱۸ سال به ۲۱ سال قبل از خرید سلاح بود.

خاطره‌هایی که خاک شد

چرا کسی به فکر تخریب ابنیه تاریخی شهرها نیست؟

شود، زیرا هر آنچه در نگاه اول کهنه و فرسوده و بلااستفاده به نظر می‌رسد را با بولدوزر نابود کرده و از میان بردارد؛ بدون توجه به این موضوع که میراث تاریخی هر منطقه پیونددهنده ما با گذشته است.». حالا که ساختمان کفش ملی تهران خاک شده بسیاری از چرایی این ماجرا گفته‌اند. هر چند دلایل عنوان شده به گوش دوستداران تاریخ این شهر آشنا و تکراری به نظر می‌رسد؛ «سودجویی دلالان»، «حضور همیشه بساز و بفروش‌ها»، «تعرض قانونی مالکان با سازمان‌هایی همچون میراث» و البته «ضعف قانون». این آخری را نیما نیازمند، مدیر بافت و بناهای تاریخی شهر تهران در واکنش به اتفاق اخیر عنوان کرده است. او گفته: «خلاءهای قانونی مثل نداشتن اختیار صاحب سرقفلی در مرمت بنا یا نبود نهاد متولی مجری برای مرمت باعث تخریب ساختمان قدیمی‌ترین شعبه فروشگاه کفش ملی تهران شد.» از این دست اظهارنظرها در میان مسئولان حفظ آثار میراث فرهنگی بسیار دیده می‌شود. اما آنچه در برابر این تکرار گفته‌ها خودنمایی می‌کند روند پرشتاب تخریب‌هاست. تنها با نگاهی به چند سال گذشته می‌توان سیاهه طولوی از فهرست خانه‌هایی را ردیف کرد که جایشان همچون یک زخم خودنمایی می‌کند. در اردیبهشت سال گذشته خانه مهدی ملکزاده در منطقه ۱۱ تهران که دارای ارزش تاریخی و فرهنگی بود تخریب شد. معاون وقت شهرسازی این منطقه گفت: «از آنجا که مالک تقاضای تخریب بنا را داشت و تصمیم‌گیرنده این مساله میراث فرهنگی بود، پرونده به میراث فرهنگی منتقل شد و این سازمان هم با حفظ سردر بیرونی اجازه‌تخریب بنای داخلی وساخت بنای جدید را صادر کرد.» تخریب خانه تاریخی سبزواری که زمانی محل زندگی حمید سبزواری شاعر انقلاب بود در همان سال، تخریب خانه پرویز مشکاتیان در خرداد ۹۹ در نیشابور، تخریب خانه ۴۰۰ ساله شیبانی در تابستان ۹۷ در کاشان، خاک‌شدن خانه قاجاری تیمور در شهریور ۹۹ در کرمان، تخریب کلیسای ادوینست‌های تهران در سال گذشته و بالاخره تخریب خانه زند نوایی در حاشیه میدان فلسطین، فقط نمونه‌های دم‌دستی از این فهرست سیاه است. فهرستی که هر سال در سایه بی‌توجهی محض مسئولان طولانی‌تر می‌شود.

حالا جای یک تاریخ‌پرخطر در گوشه میدان قیام تهران حسرتی‌نستسته که قرار است به فراموشی حافله‌شهرودندان این شهر بینجامد. ساختمانی ۹۰ ساله با بی‌شمار خاطره پشت آن، هفته پیش خاک شد. همه آن قصه‌ها، روایت‌ها و تاریخ‌های تنیده به ساختمان کفش ملی در گوشه میدان قیام حالا قرار است بار کامیون‌های حمل‌نخاله‌های ساخمانی شود و احتمالاً در حاشیه‌های شهر دور ریخته شود؛ تخلیه قصه‌ها در حاشیه پایتخت. تلخ ماجرا این است که این اتفاق تازه‌ای نیست، محدود به تهران هم نیست و اقتدر در این سال‌ها زیاد بوده که از فرط تکرار معمولی به نظر می‌رسد. اما چرا کسی به فکر ابنیه تاریخی شهرها نیست؟ چرا کسی باور ندارد که در کنار همه ارزش‌های تاریخی این سازه‌ها – که برای ناهشدارش آن کافی است. می‌توان از این بناهای تاریخی درآمدزایی کرد. می‌توان به این هنر ناب معماری گذشتگان نفاخ کرد. حالا جای آن معماری قاجاری شگفت در گوشه میدان قیام خیلی زود ساختمان بدقواره‌ای – احتمالاً با یک معماری نامتناسب و بدقواره رومی – بالا می‌رود، دلالان پربول‌تر می‌شوند و بخشی از گوشه تاریخی این شهر پاک می‌شود. تنها در ۱۵ سال گذشته ۸۰۰ خانه تاریخی در تهران تخریب شده است. آوازه این رکورد منفی محدود به دوستداران تاریخ این سرزمین نمانده است. یک استاد تاریخ هنر دانشگاه وین درباره تخریب خانه‌های تاریخی در ایران می‌نویسد: «بزرگ‌ترین و مهم‌ترین تهدیدها علیه میراث فرهنگی در ایران و سایر کشورها، دیگر زلزله، توفان یا جنگ نیست؛ بلکه تحولات اجتماعی و اقتصادی خارج از کنترلی است که همچون سیل مرگبار همه چیز را از جا برمی‌کند و هیچ اثری از آنچه بوده را برجا نمی‌گذارد.» پروفیسور ریتر در این باره می‌نویسد: «شهرسازی مدرن بدون در نظرگرفتن ویژگی‌های هویت و اصالت شهری و شاخصه‌های حیات پایدار آن، یکی از مهم‌ترین این تهدیدها علیه میراث تاریخی است. این گونه از شهرسازی حتی اگر کنترل‌شده و با برنامه هم باشد، باز ممکن است منجر به تخریب ناگهانی و وسیع میراث تاریخی

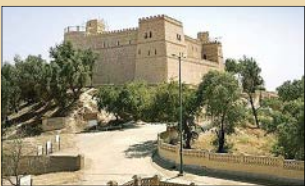
مهدی اسماعیلی روزنامه‌نگار

پرسه

شگفتی در شهر

نگاهی به قدیمی‌ترین شهرهای پویای جهان

شوش- ایران

یکی از کهن‌ترین شهرهای پویای جهان در ایران است. دشت خوزستان به سبب ورود سه رود کارون، کرخه و دز به آن، یکی از مناطق حاصلخیز به شمار می‌رود و از دوران

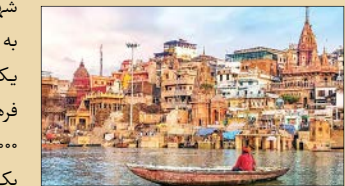
باستان یکی از مراکز جمعیتی مهم در منطقه محسوب می‌شده است. شهر باستانی شوش در استان خوزستان قدمتی بیش از ۸۰۰۰ سال پیش از میلاد دارد و آثار ارزشمندی از دوره‌های مهم عیلامی، بابلی، هخامنشی، یونانی، اشکانی و ساسانی را در خود جای داده است. مهم‌ترین اثر اکتشافی از این شهر لوح قانون حمورابی است که سال ۱۹۰۱ کشف گردید و در حال حاضر در موزه لوور پاریس نگهداری می‌شود. مقبره دانیال نبی از پیامبران مورد احترام سه دین اسلام، مسیحیت و یهودیت در این شهر قرار دارد.

صور- لبنان

شهر باستانی صور با داشتن خانه‌هایی با سنگ‌هایی به رنگ بنفش، یکی از شگفتی‌های جهان باستان محسوب می‌شده است. این شهر که متعلق به تمدن

فینیقیه بوده است، امروزه با جمعیتی بیش از ۱۲۰ هزار نفر چهارمین شهر بزرگ لبنان به شمار می‌رود. این شهر که در جنوب لبنان قرار دارد نامش به معنی صخره است. قدمت صور به بیش از ۶۰۰۰ سال می‌رسد. گفته می‌شود این شهر در جزیره‌ای محصور در سواحل لبنان قرار داشته است و تا پیش از حمله اسکندر قادر به مقاومت در برابر متجاوزان بوده است. اسکندر مقدونی برای تصرف صور اقدام به ساخت مسیری خاکی جهت گذر سربازانش می‌کند. با گذشت زمان و تغییرات جغرافیایی این جزیره به سرزمین اصلی متصل شده است.

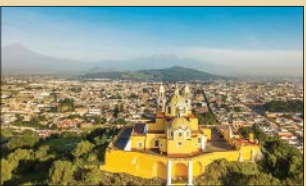

شهر بنارس که در میان هندوها به واراناسی شناخته می‌شود، یکی از مراکز مهم مذهبی و فرهنگی در هند است که قدمتی ۳۰۰۰ ساله دارد. هر ساله بیش از یک میلیون زائر هندو از سراسر

جهان جهت شرکت در مراسم مذهبی و شنا در رودخانه مقدس گنگ به این شهر سفر می‌کنند. شهر واراناسی به «شهر زندگی» مشهور است، چراکه در آن هر ذره‌ای از فضای شهری مورد استفاده قرار گرفته است، ساختمان‌های قدیمی با کاربری جدید دوباره مورد بهره‌برداری قرار گرفته و هیچ‌گوشه‌ای از این شهر رانی‌توان بدون استفاده و متروک بافت. ساکنان شهر بنارس بر اساس اعتقادات خویش توانسته‌اند با گذشت قرن‌ها و پس از جنگ‌ها و خرابی‌های بسیار، شهری که برای‌شان مقدس محسوب می‌شود را پایرا نگه دارند.

بنارس- هند

چولا- مکزیک

چولا به طور قطع قدیمی‌ترین شهر نیمکره غربی است. این شهر با قدمتی در حدود ۲۰۰۰ سال پیش از میلاد، یکی از مراکز جمعیتی مهم عصر باستان بوده است.

چولا در دوره آزتک‌ها جمعیتی معادل صد هزار نفر داشته است. در حفاری‌های باستان‌شناسان ساختمان‌های عظیم و باشکوهی از تمدن‌های باستانی در چولا کشف شده است. مهم‌ترین این آثار هرم بزرگ چولا است که بزرگ‌ترین هرم انسان‌ساخت جهان محسوب می‌شود. پایه این هرم ۲۵ هکتار است و حجم کل آن در حدود ۴/۳ میلیون یارد مکعب تخمین زده می‌شود. چولا یک بار در نیمه اول قرن شانزدهم با حمله اسپانیایی‌ها سقوط کرد اما توانست دوباره احیا شود. این شهر در حال حاضر بیش از ۹۰ هزار نفر جمعیت دارد.